

TISKOVÁ ZPRÁVA

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**

Jilská 1, Praha 1

Tel./fax: 286 840 129

E-mail: marketa.skodova@soc.cas.cz

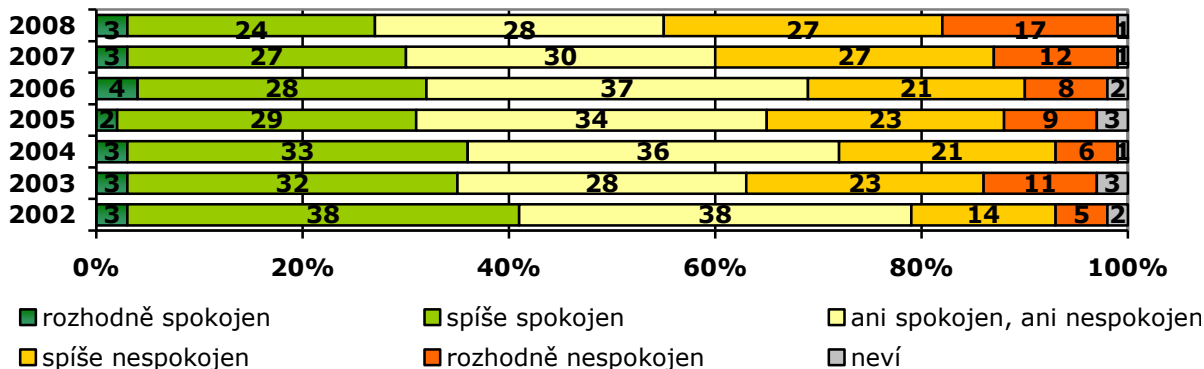
České zdravotnictví očima veřejnosti

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2008, v08-12</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>1. – 8. 12. 2008</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1152</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>OZ.1, OZ.2, OZ.3, OZ.4, OZ.38, OZ.39, OZ.40, OZ.27</i>
<i>Zveřejněno dne</i>	<i>22. ledna 2009</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Markéta Škodová</i>

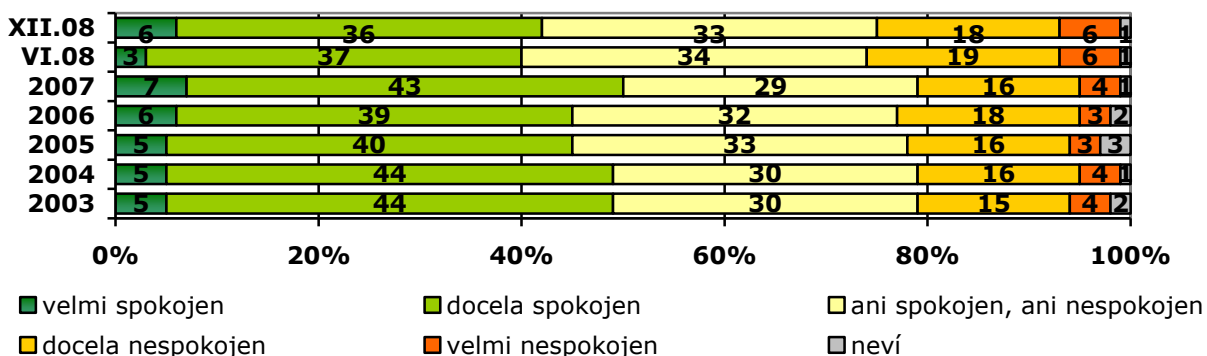
V prosinci 2008 pokládalo Centrum pro výzkum veřejného mínění otázky mapující názory veřejnosti na situaci ve zdravotnické oblasti. Šetření se zaměřilo na spokojenost Čechů se zdravotnickým systémem a kvalitou lékařské péče, ale též zjišťovalo názory občanů na některé konkrétní aspekty zdravotnictví.

V současné době převládá podíl Čechů deklarujících nespokojenost se zdravotním systémem (44 %) nad těmi, kteří jsou s ním spokojeni (27 %). Konkrétně rozhodnou nespokojenost vyjadřuje 17 % osob a spíše nespokojeno je 27 % občanů. Naopak se zdravotním systémem jsou rozhodně spokojena 3 % lidí a 24 % občanů je spokojeno spíše. Více než pětina Čechů (28 %) se nepřiklonila ani k jedné ze stran postojového spektra a uvedla odpověď „ani spokojen, ani nespokojen“. Při porovnání aktuálních výsledků s předešlými výzkumy je patrné, že podíl osob, který je se zdravotním systémem v ČR spokojen, od roku 2002 poklesl o čtrnáct procentních bodů. Zároveň se v porovnání s výsledky šetření z roku 2002 o celých 25 procentních bodů zvýšil podíl respondentů, kteří deklarovali nespokojenost se zdravotním systémem v ČR. Jak ukazuje graf č. 1 na následující straně, podíl občanů, kteří zvolili odpověď „ani spokojen, ani nespokojen“, se za posledních sedm let zmenšil o deset procentních bodů.

Graf 1: Spokojenost se zdravotním systémem v ČR (v %)¹

Spokojenost se zdravotním systémem deklarují častěji lidé ve věku 20-29 let, statisticky významně nespokojenější jsou naopak lidé šedesátiletí a starší. Co se týče stranických preferencí, spokojenost vyjadřují především voliči ODS, přívrženci KSČM jsou častěji opačného názoru. Statisticky významné rozdíly byly též zjištěny ve vztahu k životní úrovni (je možné říci, že s klesající životní úrovní Čechů roste jejich nespokojenost se zdravotním systémem) a k hodnocení vlastního zdravotního stavu (lidé, kteří hodnotí svůj zdravotní stav jako velmi dobrý, jsou statisticky významně častěji spokojeni než ti, kteří svůj zdravotní stav hodnotí jako špatný).

Z hlediska spokojenosti českých občanů s lékařskou péčí jednoznačně převládá podíl spokojených nad nespokojenými (42 % ku 24 %). Třetina Čechů (33 %) uvádí odpověď „ani spokojen, ani nespokojen“. Z hlediska dlouhodobějšího vývoje nedošlo k žádným zásadním změnám.

Graf 2: Spokojenost s lékařskou péčí (v %)²

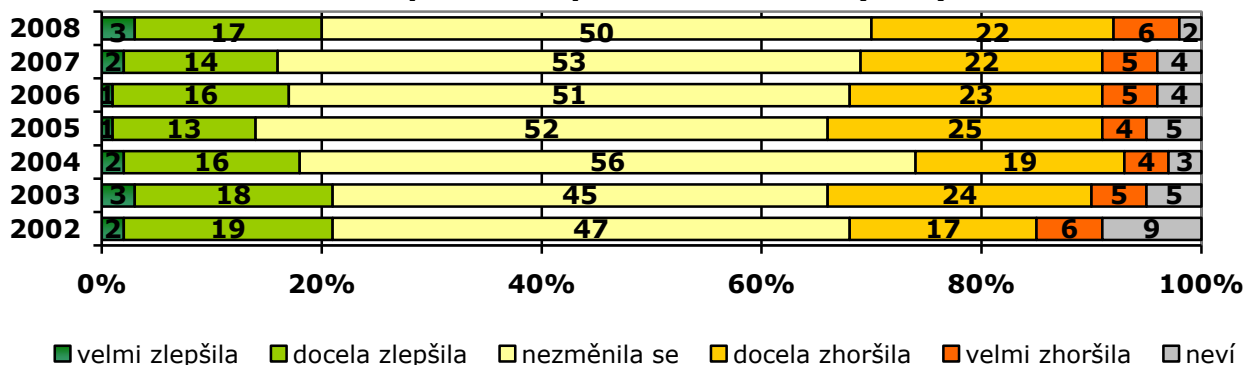
Z analýzy druhého stupně vyplynulo, že spokojeni s lékařskou péčí jsou častěji Češi do 29 let, nespokojeni pak dotázaní nad 60 let věku. I zde závisí rozložení odpovědí též na životní úrovni – respondenti s proklamovanou špatnou životní úrovní jsou s lékařskou péčí častěji nespokojeni a naopak.

¹ Znění otázky: „Jak jste obecně spokojen se zdravotním systémem v ČR? Jste „rozhodně spokojen“, „spíše spokojen“, „ani spokojen, ani nespokojen“, „spíše nespokojen“, „rozhodně nespokojen“, „neví“.

² Znění otázky: „Jak jste spokojen s lékařskou péčí? Možnosti odpovědí: „rozhodně spokojen“, „spíše spokojen“, „ani spokojen, ani nespokojen“, „spíše nespokojen“, „rozhodně nespokojen“, „neví“.

Hodnocení vývoje kvality zdravotní péče za uplynulý rok zachycuje graf 3. Polovina Čechů (50 %) soudí, že v posledním roce se kvalita zdravotní péče nijak výrazně nezměnila. Více jak čtvrtina českých občanů (28 %) hovoří o zhoršení péče, zatímco zlepšení v této oblasti za uplynulý rok zaznamenala pětina lidí (20 %). Z hlediska časového srovnání opět můžeme konstatovat, že nedošlo k žádným výrazným posunům v rozložení odpovědí.

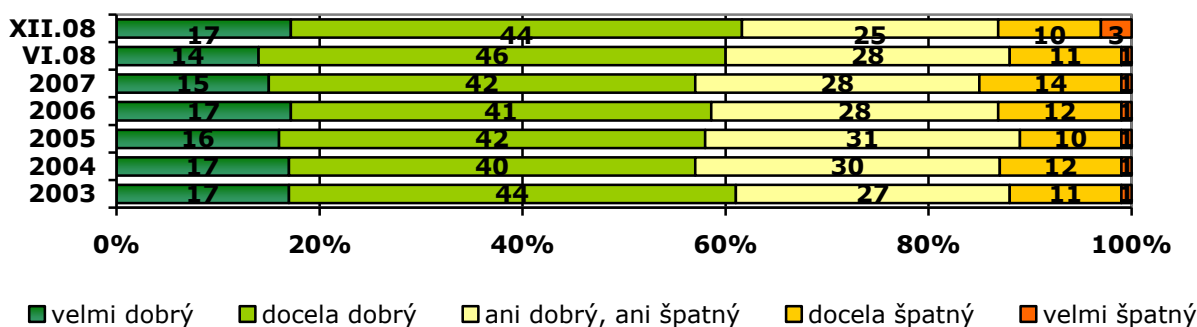
Graf 3: Kvalita zdravotní péče se v posledním roce...(v %)³

I v tomto případě analýza druhého stupně ukázala, že s klesající životní úrovní a s horším hodnocením vlastního zdravotního stavu roste skeptický pohled na vývoj kvality zdravotní péče v uplynulém roce.

Většina občanů ČR považuje vlastní zdravotní stav za dobrý – konkrétně 17 % dokonce za velmi dobrý a 44 % za docela dobrý. Čtvrtina osob (25 %) hovoří o svém zdravotním stavu jako o „ani dobrém, ani špatném“. Špatně hodnotilo svůj zdravotní stav 13 % Čechů (10 % jako docela špatný, 3 % jako velmi špatný). Od roku 2003, kdy je tato otázka sledována, nedošlo ve vyjádřeních respondentů k žádným významným změnám.

Graf 4: Hodnocení vlastního zdravotního stavu (v %)⁴

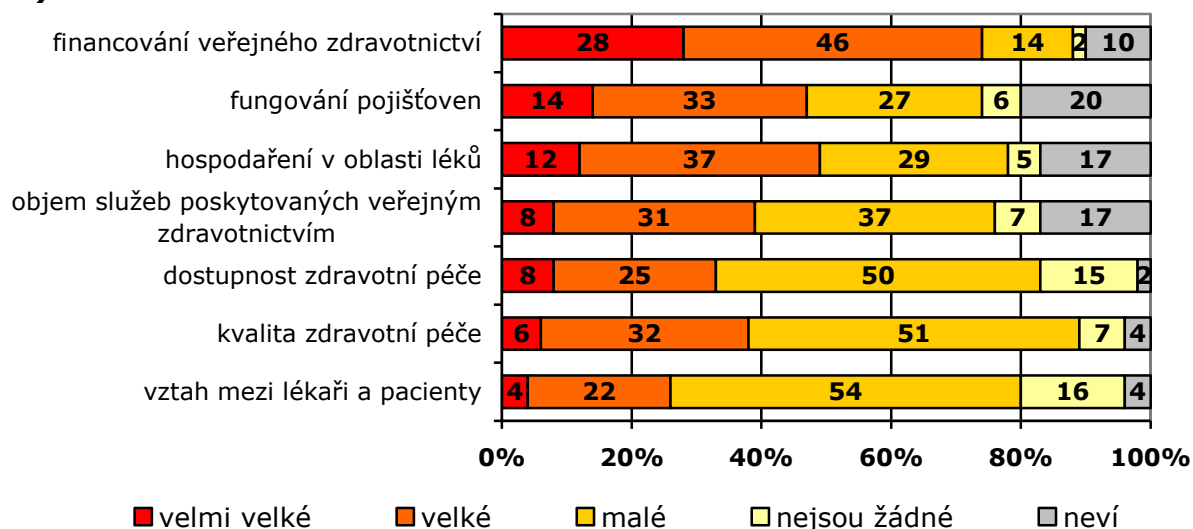

³ Znění otázky: „Kvalita zdravotní péče v České republice se podle Vašeho názoru v posledním roce „velmi zlepšila“, „spíše se zlepšila“, „nezměnila se“, „spíše se zhoršila“, „velmi se zhoršila“, „neví“.

⁴ Znění otázky: „Jak byste hodnotil svůj zdravotní stav? Jako „velmi dobrý“, „docela dobrý“, „ani dobrý, ani špatný“, „docela špatný“, „velmi špatný“.

Názory občanů na problémy v některých konkrétních oblastech zdravotnictví zachycuje graf 5. Většina Čechů pociťuje problémy především v případě financování veřejného zdravotnictví (74 %), fungování pojišťoven (47 %) a hospodaření v oblasti léků (49 %). Na druhé straně u zbývajících položek převládá podíl lidí, kteří problémy v dané oblasti považují za malé či za žádné nad těmi, kteří zastávají opačné stanovisko. Konkrétně nejmenší potíže jsou podle českých občanů z hlediska vztahu mezi lékaři a pacienty, který označilo za relativně bezproblémový 70 % osob. Téměř dvě třetiny (65 %) soudí, že bez větších problémů je dostupnost zdravotní péče, a 58 % respondentů nespatřuje žádné zásadní potíže ani v její kvalitě. Více jak dvě pětiny lidí (44 %) pak také míní, že závažné problémy nejsou ani v případě objemu služeb poskytovaných veřejným zdravotnictvím.

Graf 5: Jaké problémy jsou v následujících oblastech zdravotnictví (v %)⁵

K problémům ve vybraných oblastech zdravotnictví se čeští občané vyjadřovali i v šetření, které Centrum pro výzkum veřejného mínění realizovalo v letech 2006 a 2007.

Porovnání aktuálních výsledků s předešlými výzkumy poskytuje tabulka 1 na následující straně. Z uvedených hodnot je patrné, že k žádným velkým změnám nedošlo. Za největší posun můžeme považovat pokles podílu osob (ze 63, resp. 61 % na 49 %), které shledávaly závažnější potíže v hospodaření v oblasti léků ve prospěch těch, kteří se domnívají, že tento aspekt zdravotnictví je bez větších problémů. Ve srovnání s rokem 2006 též o devět procentních bodů klesl podíl lidí, kteří shledávali závažnější potíže ve fungování pojišťoven.

⁵ Znění otázky: „Jsou nebo nejsou podle Vás problémy v následujících vybraných oblastech zdravotnictví? Pokud jsou, jak velké? a) Kvalita poskytované zdravotní péče, b) financování veřejného zdravotnictví, c) vztah mezi lékaři a pacienty, d) dostupnost zdravotní péče, e) hospodaření v oblasti léků, f) objem služeb poskytovaných veřejným zdravotnictvím, g) fungování pojišťoven.“ Možnosti odpovědí: „velmi velké“, „velké“, „malé“, „nejsou žádné“, „neví“.

Tabulka 1: Jaké problémy jsou v následujících oblastech zdravotnictví – časové srovnání (v %)

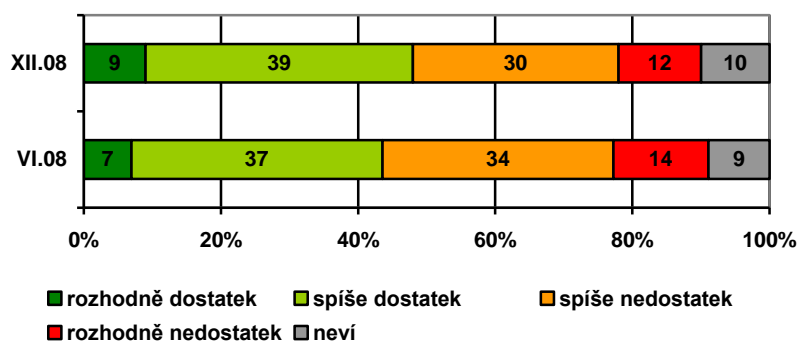
	2006		2007		2008	
	velmi velké + velké	malé + žádné	velmi velké + velké	Malé + žádné	velmi velké + velké	malé + žádné
Financování veřejného zdravotnictví	77	12	80	10	74	16
Fungování pojišťoven	58	22	56	23	47	33
Hospodaření v oblasti léků	63	22	61	21	49	34
Objem služeb poskyt. veř. zdravotnictvím	37	44	38	44	39	44
Dostupnost zdravotní péče	30	66	34	63	33	65
Kvalita zdravotní péče	36	58	30	65	38	58
Vztah mezi lékaři a pacienty	23	70	27	69	26	70

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím“.

Češi měli též zhodnotit, zda lékaři a zdravotnický personál poskytují pacientům dostatek informací o jejich zdravotním stavu a možnostech léčby. V odpovědích se respondenti rozdělili do dvou přibližně stejně velkých skupin – 48 % občanů si myslí, že pacientům je poskytován dostatek (tzn. „rozhodně dostatek“ a „spíše dostatek“) informací, 42 % je opačného názoru (tzn. „spíše nedostatek“ a „rozhodně nedostatek“) – viz graf 6.

Ačkoliv má tedy každý pacient ze zákona právo znát všechny důležité informace týkající se jeho zdraví, dle názoru české veřejnosti zdravotníci toto jeho právo ne vždy respektují.

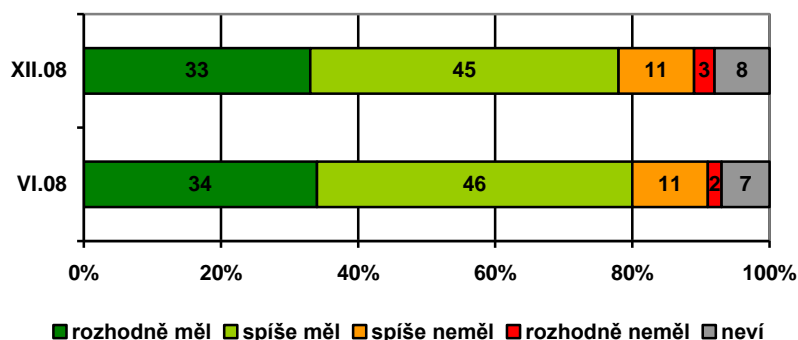
Způsob hodnocení dostatečnosti informování ze strany lékařů a zdravotnického personálu souvisí mimo jiné se zdravotním stavem respondentů – se zhoršujícím se zdravotním stavem se zhoršuje i hodnocení. Statisticky významný podíl osob se špatným zdravotním stavem (tzn. „docela špatný“ a „velmi špatný“) je přesvědčených o tom, že lékaři a zdravotnický personál neposkytují nemocným dostatek informací.

Graf 6: Hodnocení dostatku/nedostatku informací poskytovaných nemocným o jejich zdravotním stavu a možnostech léčby ze strany lékařů a zdravotnického personálu (v %)⁶

⁶ Znění otázky: „Poskytují podle Vašeho názoru lékaři a zdravotnický personál nemocným dostatek nebo nedostatek informací o jejich zdravotním stavu a možnostech léčby? Rozhodně dostatek, spíše dostatek, spíše nedostatek, rozhodně nedostatek, nevíte.“

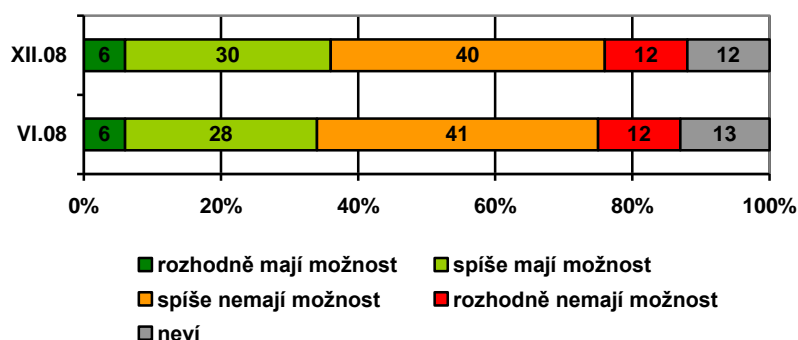
Více než tři čtvrtiny respondentů (78 %) jsou toho názoru, že by se pacient měl (tzn. „rozhodně měl“ a „spíše měl“) podílet na rozhodování o léčbě své nemoci, 14 % mělo opačný názor (tzn. „spíše neměl“ a „rozhodně neměl“).

Graf 7: Názory týkající se participace pacienta na rozhodování o léčbě jeho nemoci - obecně⁷

Ačkoliv se stejně jako většina respondentů vyslovila pro participaci pacienta na rozhodování při léčbě jeho nemoci, aktuální situace v našem zdravotnictví tomu zřejmě neodpovídá. Více jak polovina (52 %) respondentů totiž zhodnotila reálnou možnost českých pacientů podílet se na rozhodování o léčbě negativně (tzn. „spíše nemají možnost“ a „rozhodně nemají možnost“). Tato skutečnost se tedy zřejmě podepisuje na celkovém hodnocení zdravotního systému.

Graf 8: Názory týkající možnosti participace pacientů na rozhodování o léčbě jejich nemoci – aktuální situace v ČR⁸

⁷ Znění otázky: „Měl nebo neměl by se pacient podílet na rozhodování o léčbě své nemoci? Rozhodně měl, spíše měl, spíše neměl, rozhodně neměl, nevíte.“

⁸ Znění otázky: „A mají nebo nemají podle Vás pacienti v České republice možnost podílet se na rozhodování o léčbě své nemoci? Rozhodně mají možnost, spíše mají možnost, spíše nemají možnost, rozhodně nemají možnost, neví.“